

Σημερινές συνθήκες και προοπτικές του χωροταξικού σχεδιασμού στην Ελλάδα

Θεσμικό πλαίσιο (1)

Φιλοσοφία και στόχοι (2)

Χωρικές ενότητες- επίπεδα-όργανα και
αρμοδιότητες χωροταξικού σχεδιασμού (3)

Κατηγοριοποίηση και περιεχόμενο σχεδίων και
παρεμβάσεων (4)

Θεσμικό πλαίσιο (1)

- Νόμος 360/76 για τη Χωροταξία
- Στην δεκαετία του '90, το Ε' Τμήμα του Συμβουλίου της Επικρατείας συμβάλλει αποφασιστικά στην σύνδεση πολεοδομικού/χωροταξικού σχεδιασμού και βιώσιμης ανάπτυξης. Νομοθετική απάντηση με τους νόμους 2508/1997 και 2742/1997.
- 1999, ν.2742 «για τον Χωροταξικό σχεδιασμό και την αιεφόρο ανάπτυξη»
- Ο νόμος 2742/99 καθιερώνει 3 κατηγορίες πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού και αιεφόρου ανάπτυξης και Καθορίζει διαδικασίες σύνταξης, έγκρισης και αξιολόγησης της εφαρμογής τους.
 - Γενικό πλαίσιο
 - Περιφερειακά πλαίσια
 - Ειδικά πλαίσια

Φιλοσοφία και στόχοι (2α)

- Ο νόμος εισάγει την φιλοσοφία του στρατηγικού χωροταξικού σχεδιασμού
- Ο χωροταξικός σχεδιασμός αποβλέπει:
 - Στην προώθηση της αειφόρου και ισόρροπης ανάπτυξης
 - Στην κατοχύρωση της παραγωγικής και κοινωνικής συνοχής
 - Στην διασφάλιση της προστασίας του περιβάλλοντος
 - Στην ενίσχυση της θέσης της χώρας στο διεθνές και ευρωπαϊκό πλαίσιο

Φιλοσοφία και στόχοι (2B)

- **ΣΤΟΧΟΙ :**
- Προστασία και αποκατάσταση περιβάλλοντος/διατήρηση οικολογικών, πολιτιστικών αποθεμάτων
- Ενίσχυση της διαρκούς ισόρροπης οικονομικής και κοινωνικής ανάπτυξης και της ανταγωνιστικής παρουσίας της χώρας
- Στήριξη οικονομικής και κοινωνικής συνοχής με έμφαση σε περιοχές αναπτυξιακής υστέρησης, κοινωνικών διαφοροποιήσεων και περιβαλλοντικής υποβάθμισης, περιφερειακές και απομονωμένες

Φιλοσοφία και στόχοι (2γ)

- **ΑΡΧΕΣ** :
- Εξασφάλιση ισάξιων όρων διαβίωσης και ευκαιριών παραγωγικής απασχόλησης
- Αναβάθμιση ποιότητας ζωής και βελτίωση υποδομών
- Διατήρηση, ενίσχυση και ανάδειξη οικιστικής και παραγωγικής πολυμορφίας και της φυσικής ποικιλότητας (παράκτιες, ορεινές, νησιωτικές περιοχές, βιομηχανική και τουριστική ανάπτυξη)
- Εξασφάλιση ισόρροπης σχέσης μεταξύ περιαστικού, αστικού και αγροτικού χώρου και ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων
- Κοινωνική, οικονομική, περιβαλλοντική αναζωογόνηση μητροπολιτικών περιοχών, πόλεων και ευρύτερων περιοχών και αυτών με προβλήματα κοινωνικής συνοχής, περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής, παραγωγικής ή δημογραφικής εγκατάλειψης.

Φιλοσοφία και στόχοι (2δ)

- Ολοκληρωμένη ανάπτυξη, ανάδειξη και προστασία των νησιών, των ορεινών και παραμεθωριών περιοχών της χώρας, βελτίωση πρόσβασης σε τεχνικές και κοινωνικές υποδομές, προστασία φυσικών και πολιτιστικών πόρων
- Προστασία, αποκατάσταση, διατήρηση και ανάδειξη στοιχείων φυσικής, πολιτισμικής και αρχιτεκτονικής κληρονομιάς
- Συντήρηση, αποκατάσταση και ολοκλ. διαχείριση δασών, αναδασωτέων περιοχών και αγροτικών εκτάσεων
- Ορθολογική αξιοποίηση και ολοκληρωμένη διαχείριση υδάτινων πόρων
- Συντονισμός προγραμμάτων με χωροταξικές επιπτώσεις
- Συστηματική πληροφόρηση, αποτελεσματικός διάλογος, και προώθηση στρατηγικών συμμαχιών μεταξύ όλων των συντελεστών που επηρεάζουν την διαμόρφωση επιλογών χωρικής ανάπτυξης.

Επίπεδα και Όργανα

- 4 επίπεδα φορέων: κεντρική διοίκηση, περιφέρεια, νομ.αυτοδιοίκηση, πρωτοβάθμια αυτοδιοίκηση
- Επιτροπή Συντονισμού της Κυβερνητικής Πολιτικής Χωροταξικού Σχεδιασμού
 - Επιστημονική Γραμματεία Στήριξης
- Εθνικό Συμβούλιο Χωροταξικού Σχεδιασμού
 - Αυτοδιοίκηση, επιστημονικοί, επαγγελματικοί και περιβαλλοντικοί φορείς

Ο νόμος 2742/99 καθιερώνει 3 κατηγορίες πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης

Γενικό πλαίσιο, Περιφερειακά πλαίσια, Ειδικά πλαίσια

• ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (1)

1. Χωρική οργάνωση εθνικών πόλων και αξόνων ανάπτυξης-διεθνών και διαπεριφερειακών εισόδων-πυλών και συνδέσεων της χώρας
2. Χωρική διάρθρωση των στρατηγικής σημασίας δικτύων υποδομών και μεταφορών και των κόμβων διευρωπαϊκής ακτινοβολίας
3. Χωρική διάρθρωση, εξειδίκευση και συμπληρωματικότητα των παραγωγικών τομέων
4. Ρόλος μητροπολιτικών και λοιπών αστικών κέντρων και τη σχέση με την ενδοχώρα τους, χωρική διάρθρωση αστικού δικτύου και χωρική οργάνωση και ανάπτυξη του ορεινού, αγροτικού, παράκτιου και νησιωτικού χώρου

Ο νόμος 2742/99 καθιερώνει 3 κατηγορίες πλαισίων χωροταξικού σχεδιασμού και αειφόρου ανάπτυξης

Γενικό πλαίσιο, Περιφερειακά πλαίσια, Ειδικά πλαίσια

- **ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ (2)**

4. Διατήρηση και ανάδειξη της ποικιλομορφίας της υπαίθρου, διατήρηση ,ανάδειξη και προστασία της εθνικής, φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς
5. Γεωγραφική ανασυγκρότηση της χώρας με σκοπό την δημιουργία βιώσιμων, διοικητικών και αναπτυξιακών ενοτήτων σε διαπεριφερειακό επίπεδο

Το Γενικό πλαίσιο

- Καταρτίζεται από το ΥΠΕΧΩΔΕ σε συνεργασία με Υπουργεία και οργανισμούς του δημόσιου τομέα
- Υπόκειται σε έγκριση της ολομέλειας της Βουλής ύστερα από γνωμοδότηση του Εθνικού συμβουλίου και έγκριση της Επιτροπής του άρθρου 3
- **Αναθεωρείται ανά πενταετία**
- Έκθεση του ΥΠΕΧΩΔΕ ανά διετία
- Ο Υπουργός ΠΕΧΩΔΕ υποβάλλει ανά διετία έκθεση στην Βουλή

Τα ειδικά πλαίσια

- Εξειδικεύουν και συμπληρώνουν τις κατευθύνσεις του Γενικού Πλαισίου
 - Χωρική διάρθρωση ορισμένων τομέων ή κλάδων παραγωγικών δραστηριοτήτων εθνικής σημασίας
 - Χωρική διάρθρωση των δικτύων και υπηρεσιών, τεχνικής, κοινωνικής και διοικητικής υποδομής και χωρική κατανομή υποδομών γνώσης και καινοτομίας
 - Ειδικές περιοχές του εθνικού χώρου

Τα περιφερειακά πλαίσια

- Καταγράφεται και αξιολογείται η θέση της περιφέρειας στον διεθνή και ευρωπαϊκό χώρο και ο ρόλος της σε εθνικό επίπεδο
- Καταγράφονται και αξιολογούνται οι παράγοντες εκείνοι που επηρεάζουν την *μακροπρόθεσμη ανάπτυξη* και διάρθρωση του χώρου στο επίπεδο της περιφέρειας
- Αποτιμώνται οι χωρικές επιπτώσεις πολιτικών και προγραμμάτων στο επίπεδο της περιφέρειας
- Προσδιορίζονται *με προοπτική 15 ετών* οι βασικές προτεραιότητες και οι στρατηγικές επιλογές για την ολοκληρωμένη και αειφόρο ανάπτυξη του χώρου της περιφέρειας

Τα περιφερειακά πλαίσια

- Εγκρίνονται με αποφάσεις του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ και δημοσιεύονται.
- Αναθεωρούνται ανά πενταετία
- Το ΥΠΕΧΩΔΕ συντάσσει ανά διετία εκθέσεις παρακολούθησης.
- Μπορεί να μεταβιβάζεται στον ΓΓ της Περιφέρειας η αρμοδιότητα έγκρισης, παρακολούθησης, αξιολόγησης, τροποποίησης και αναθεώρησης των ΠΠΧΣΑΑ.

Σχέδιο ανάπτυξης του κοινοτικού χώρου (ΣΑΚΧ)- Βασικοί στόχοι και πλαίσιο πολιτικής (1)

1. Οικονομική και κοινωνική συνοχή
2. Προστασία των φυσικών πόρων και της πολιτιστικής κληρονομιάς
3. Περισσότερο ισόρροπη ανταγωνιστικότητα του ευρωπαϊκού χώρου

Σχέδιο ανάπτυξης του κοινοτικού χώρου (ΣΑΚΧ)- Βασικοί στόχοι και πλαίσιο πολιτικής (2)

- ΠΛΑΙΣΙΟ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ
- Ανάπτυξη ενός ισόρροπου και πολυκεντρικού αστικού συστήματος και μίας νέας σχέσης πόλης-υπαίθρου
- Εξασφάλιση ισότητας πρόσβασης στις υποδομές και στη γνώση
- Αειφόρος ανάπτυξη, συνετή διαχείριση και προστασία της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.

Σχέδιο ανάπτυξης του κοινοτικού χώρου (ΣΑΚΧ)-Πολιτικές με επιπτώσεις στο χώρο

- Διευρωπαϊκά δίκτυα
- Διαρθρωτικά ταμεία
- Κοινή αγροτική πολιτική και πολιτική αγροτικής ανάπτυξης
- Πολιτική περιβάλλοντος
- Έρευνα, τεχνολογία και ανάπτυξη (ΕΤΑ)
- Δανειοδοτικές δραστηριότητες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων

3.2 Πολυκεντρική χωρική ανάπτυξη

- 3.2.1 Πολυκεντρική και ισόρροπη χωρική ανάπτυξη της ΕΕ
- 3.2.2 Δυναμικές, ελκυστικές και ανταγωνιστικές πόλεις και περιφέρειες με υψηλές πυκνότητες
- 3.2.3 Αυτοτελείς, διαφοροποιημένες και παραγωγικές περιοχές της υπαίθρου
- 3.2.4 Εταιρική σχέση πόλης και υπαίθρου

3.3 Ισότητα πρόσβασης σε υποδομές και γνώση

- Βελτιωμένες συνδέσεις μεταφορών - πρόσβαση στη γνώση
- Βελτίωση προσπελασιμότητας
- Αποτελεσματική και αειφόρος χρήση της υποδομής
- Διάδοση της καινοτομίας και της γνώσης

3.4 Συνετή διαχείριση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς

- Η φυσική και πολιτιστική κληρονομιά ως στοιχείο ανάπτυξης
- Διατήρηση και ανάπτυξη της φυσικής κληρονομιάς
- Διαχείριση των υδατικών πόρων
- Δημιουργική διαχείριση των πολιτιστικών τοπίων
- Δημιουργική διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς

Χωροταξία και πόλεις/αστικά συστήματα

- Η σύγχρονη «βιώσιμη» Χωροταξία τονίζει την σημασία του δομημένου περιβάλλοντος και κατ'εξοχήν των πόλεων ως στοιχείων του συνολικού περιβάλλοντος (φυσικού και δομημένου)
 - Πόλη και αστικές ροές
 - Αστικές πολιτικές της ΕΕ

Ροές και επιπτώσεις τους πάνω στο περιβάλλον

- A. Πληθυσμιακές ροές
- B. Ροές αγαθών και εμπορευμάτων

A. Πληθυσμιακές ροές

Αγροτική έξοδος, δημογραφική ανισορροπία, αλλαγές στον αγροτικό χώρο

Αγροταστικοποίηση (Rurbanisation), άτακτες και άναρχες κατασκευές, αύξηση τιμών γης, σύγκρουση χρήσεων, φαινόμενα καταπατήσεων, κοινωνικές επιπτώσεις/αλλαγή φυσικού πλαισίου

Ροές και επιπτώσεις τους πάνω στο περιβάλλον

- **A. Πληθυσμιακές ροές**
- **B. Ροές αγαθών και εμπορευμάτων**
- **B. Ροές αγαθών και εμπορευμάτων**
Ροές ύδρευσης, ενέργειας, διατροφής
Ροή ομβρίων (κατολισθήσεις, αποσταθεροποιήσεις εδαφών)
Ροές ενέργειας (συνέπεια υπερπυκνότητας, μεταβολή ατμόσφαιρας, κλιματικές μεταβολές, παράδειγμα όξινης βροχής)

Διαχείριση ροών

- Μεταναστευτικές κινήσεις (τεχνοπόλεις-οικοπόλεις)
- Φυσικοί κίνδυνοι
- Κοινωνικοί κίνδυνοι
- Τεχνολογικοί κίνδυνοι

Η Ένωση: μια επικράτεια μεγάλης συγκέντρωσης

- Οικονομική δραστηριότητα, απόθεμα κεφαλαίου, εξειδ.ανθρώπινοι πόροι στις κεντρικές περιοχές της Ένωσης
- Ενίσχυση του μοντέλου κέντρο-περιφέρεια από την ένταξη των χωρών της Κ.Ευρώπης
- Τελ.20-30 έτη το χωρικό πρότυπο δραστηριότητας έχει παραμείνει αμετάβλητο
- Δείκτης προσπελασιμότητας μετρά για κάθε περιφέρεια τον χρόνο προσπέλασης σε άλλη περιφέρεια -3 ομάδες περιφερειών

Ομάδες περιφερειών

- Κεντρικές, δείκτης προσπελασιμότητας υπερβαίνει το 50% του μ.ο της ΕΕ, τρίγωνο North Yorkshire, Franche-Compte, Hamburg
- Απομακρυσμένες περιφέρειες για τις οποίες ο δείκτης είναι κάτω από το 40% του μ.ο
- Ενδιάμεσες περιφέρειες με δείκτη μεταξύ 40% και 150%

Υψηλή συγκέντρωση δραστηριοτήτων στις κεντρικές περιφέρειες

- Πυκνότητα πληθυσμού 3,7 φορές μεγαλύτερη
- Δαπάνες έρευνας και τεχνολογίας 2,1 % του ΑΕΠ έναντι 0,9%
- Αναπτυγμένο σύστημα μεταφορών, πυκνότητα αυτοκινητοδρόμων 4πλάσια, 40% περισ.σιδηροδρομικές γραμμές
- Τομεακό πρότυπο απασχόλησης (βιομηχανία 30% και στις δύο, γεωργία 7πλάσιο, υπηρεσίες 69% έναντι 53%.
- Επιπτώσεις: δυσμενείς και για τις δύο (κυκλοφοριακή συμφόρηση, πίεση στο περιβάλλον, τοξικοί ρύποι 2,4 φορές παραπάνω)

Ανισότητες

- Αστικές περιοχές , προβλήματα φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού
- Αγροτικές περιοχές (αγροτικές οικονομικής ανάπτυξης και δημογραφικής αύξησης, ενδιάμεσες, απομακρυσμένες)
- Συνοριακές περιφέρειες
- Περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά (ορεινές, παράκτιες και νησιωτικές, νησιά

Αστικές περιοχές

- ΣΑΚΧ -6 κατηγορίες περιφερειών
 - Μεγάλη μητροπολιτική περιοχή
 - Πυκνοκατοικημένες αστικές περιφέρειες με πολυκεντρική ή διάσπαρτη ανάπτυξη
 - Με υψηλή πυκνότητα στις αστικές περιοχές και αγροτικές περιοχές με πολυκεντρική ανάπτυξη
 - Αγροτικές περιοχές κάτω από την επιρροή μίας μητροπολιτικής περιοχής
 - Αγροτικές περιοχές με μικρές και μεσαίες πόλεις
 - Απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές

Αγροτικές περιοχές

- Ο αγροτικός πληθυσμός αυξάνεται πλην της Πορτογαλίας
- Αύξηση της απασχόλησης 1% στις αγροτικές περιοχές
- Η αγροτική φυσιογνωμία δεν συνιστά εμπόδιο στην δημιουργία θέσεων εργασίας
- Ελκυστικό φυσικό και πολιτιστικό περιβάλλον με χαμηλότερα επίπεδα συμφόρησης μπορεί να είναι παράγοντας ενθάρρυνσης επιχειρηματικών επενδύσεων

Τρία είδη αγροτικών περιοχών

- Δυναμικές, βιομηχανία και υπηρεσίες, περιοχές κατοικίας απειλώντας το περιβάλλον
- Ενδιάμεσες αγροτικές περιοχές με καλές διασυνδέσεις και εύλογο επίπεδο υποδομής, γεωργία και υπηρεσίες, μεγάλα αγροκτήματα
- Απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές, αραιοκατοικημένες, μακριά από αστικά κέντρα Ορεινή φύση, πληθυσμιακή διασπορά και γηρανση, φτωχή υποδομή, ανεπαρκείς υπηρεσίες, χαμηλό κατά κεφαλήν εισόδημα, υψηλό μερίδιο απασχόλησης στη γεωργία

Συνοριακές περιφέρειες

- Καλύπτουν το 40% της έκτασης της ΕΕ και αναλογούν στο 25% του πληθυσμού
- Αύξηση της σημασίας τους με την διεύρυνση
- Οι περιφέρειες με εξωτερικά σύνορα σε δυσχερέστερη κατάσταση

Περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά

- Νησιά (7 περιφέρειες με εγγενή προβλήματα λόγω προσπέλασης)
- Ορεινές περιοχές είναι γεωγραφικά φράγματα και καλύπτουν το 39% της έκτασης της ΕΕ. Οι περισσότερες έχουν προβλήματα, 95% επιλέξιμες σε στόχους 1 και 2 των διαρθρωτικών ταμείων

Περιοχές με ειδικά χαρακτηριστικά

- Παράκτιες και νησιωτικές
 - Πυκνοκατοικημένες με υψηλό επίπεδο τουριστικής δραστηριότητας με σημαντικά εισοδήματα και έντονη περιβαλλοντική πίεση
 - Πολύ αραιοκατοικημένες
 - Νησιά, η προσπελασιμότητα αποτελεί το κύριο πρόβλημα για τη διατήρηση ανταγωνιστικών οικονομικών δραστηριοτήτων και ενός νεανικού εργατικού δυναμικού με υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης

Οι χωροταξικές επιπτώσεις της διεύρυνσης στις περιφέρειες της ΕΕ

- Ανάγκη για μεταρρύθμιση της αγροτικής και περιφερειακής πολιτικής (ΕΕ, Ατζέντα 2000)
- Ισχυρότερη δέσμευση των εθνικών περιφερειακών πολιτικών για την αντιμετώπιση των ανισοτήτων
- Κύριο μέλημα της Ευρ. πολιτικής χωρικής ανάπτυξης η εξάλειψη ελλείψεων υποδομών
- Οι επιπτώσεις δεν έχουν μελετηθεί επαρκώς
- Απαιτούνται μελέτες που να λαμβάνουν υπόψη την δυναμική που δημιουργείται ως αποτέλεσμα αφενός των ίδιων των οικονομικών μεταρρυθμίσεων και αφετέρου της μεταβαλλόμενης προσπελασιμότητας

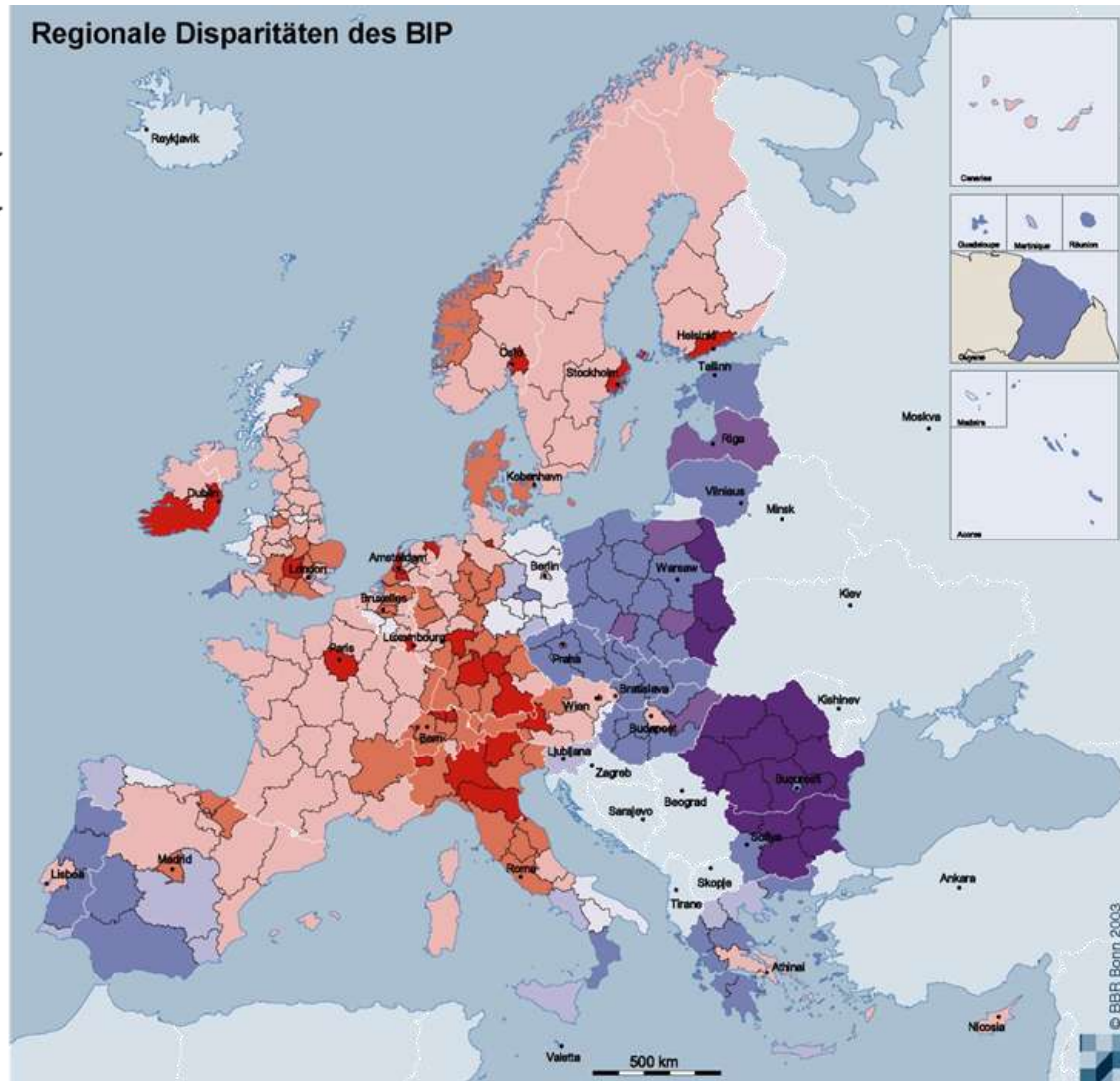
Οικονομικές τάσεις

- Περιφερειακές ανισότητες
- Η ανεργία
- Η βιομηχανικές συγκεντρώσεις
- Οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις
- Άμεσες ξένες επενδύσεις
- Οι νέες τεχνολογίες πληροφορικής και επικοινωνιών / εντατικοποίηση της αστικής συγκέντρωσης ή ανάπτυξη απομακρυσμένων περιοχών ?

Περιφερειακές ανισότητες με βάση το ΑΕΠ

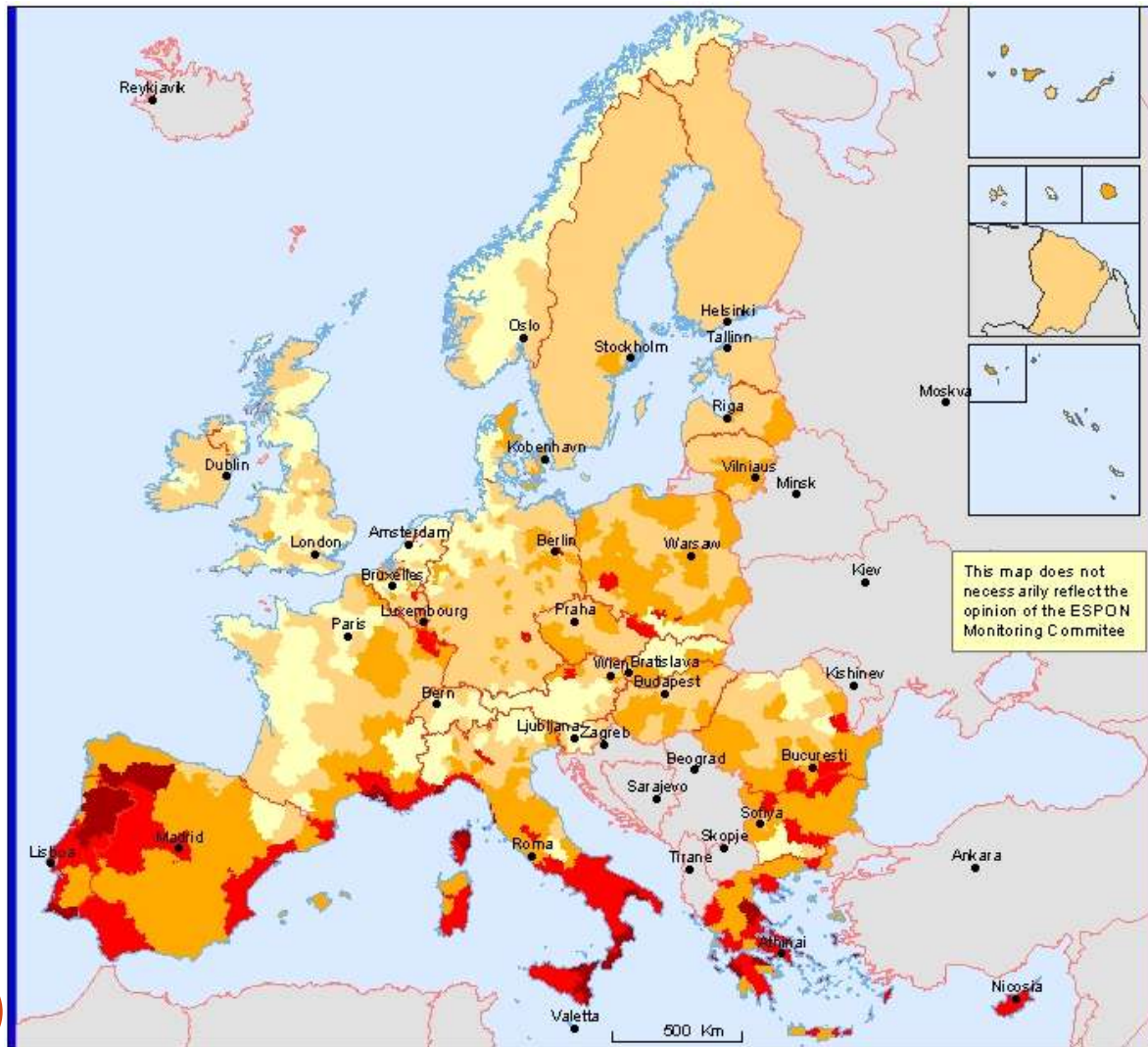
Bruttoinlandsprodukt je Einwohner
in Kaufkraftstandards 2000

- bis unter 75% des Durchschnitts der 12 Beitrittsländer
- bis unter 75% des Durchschnitts der 10 Beitrittsländer
- bis unter 75% des Durchschnitts der EU 27
- bis unter 75% des Durchschnitts der EU 25
- bis unter 75% des Durchschnitts der EU 15
- bis unter 100% des Durchschnitts der EU 15
- bis unter 125% des Durchschnitts der EU 15
- über 125% des Durchschnitts der EU 15

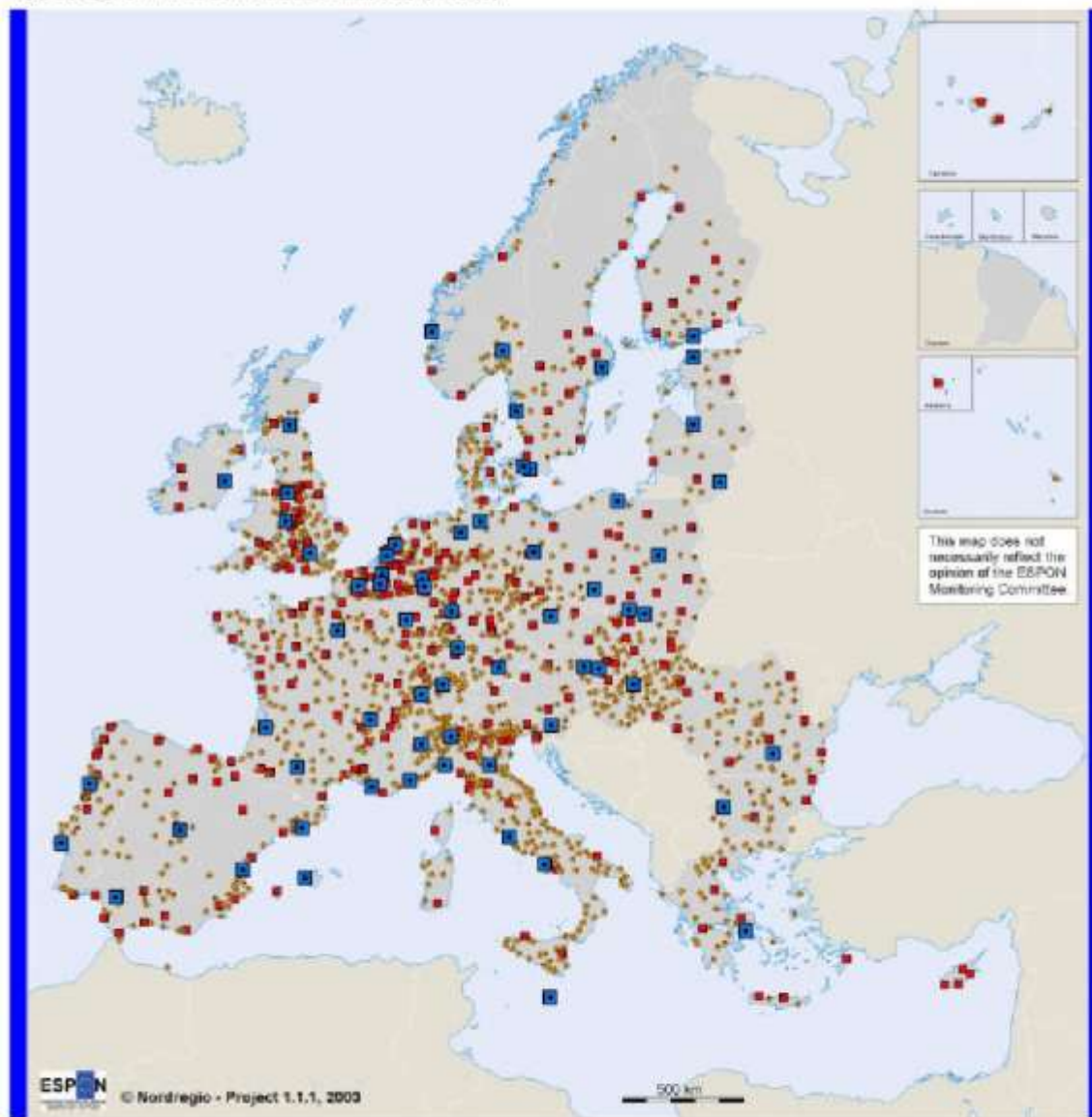

Regionen NUTS 2

Geometrische Grundlagen Eurostat GISCO
Quelle: Laufende Raumbewertung des BBR
Grundlage: ESPON Data Base

Typology of Functional Urban Areas (FUAs)

This map does not necessarily reflect the opinion of the ESPON Monitoring Committee

Geographical Base: Eurostat GISCO

- Metropolitan European Growth Areas (MEGAs)
- Transnational / national FUAs
- Regional / local FUAs

Origin of data: EUROSTAT, National Statistical Offices, National experts

Source: Nordregio

- **Global (G) Cities with global functions/importance**
- **European (E) Cities with European/transnational functions/importance**
- **National (N) Cities with national /meso-regional functions/importance**
- **Regional (R) Cities with regional functions /importance**
- **Local (L) Towns with primarily local functions /importance**

ESPON 1.1.1 Polycentricity “Typology of FUAs”

- *Global Urban Area*
- **Population: 1% E +, Industry: Industrial gross value added (GVA) above 20 000 Million Euros, Tourism: More than 100 000 beds in the region, Transport: >5 % E+, University: >500 000 students in FUA, Decision making center: >5% E+, Administrative status: EU –capital (Brussels)**
- *European*
- **Population 1000 000 + (up to 1% E), Industry: Industrial GVA 7500 – 19 999 Million Euros, Tourism: More than 100 beds per 1000 inhabitants (total more than 10 000 beds) or 50 000 – 99 999 beds, Transport: 1 – 4, 99 % E, University: 50 000–499 999 students in FUA, Decision making center: 2– 4, 99% E, Administrative status: National capitals (highest category according to national definition)**

ESPON 1.1.1 Polycentricity “Typology of FUAs”

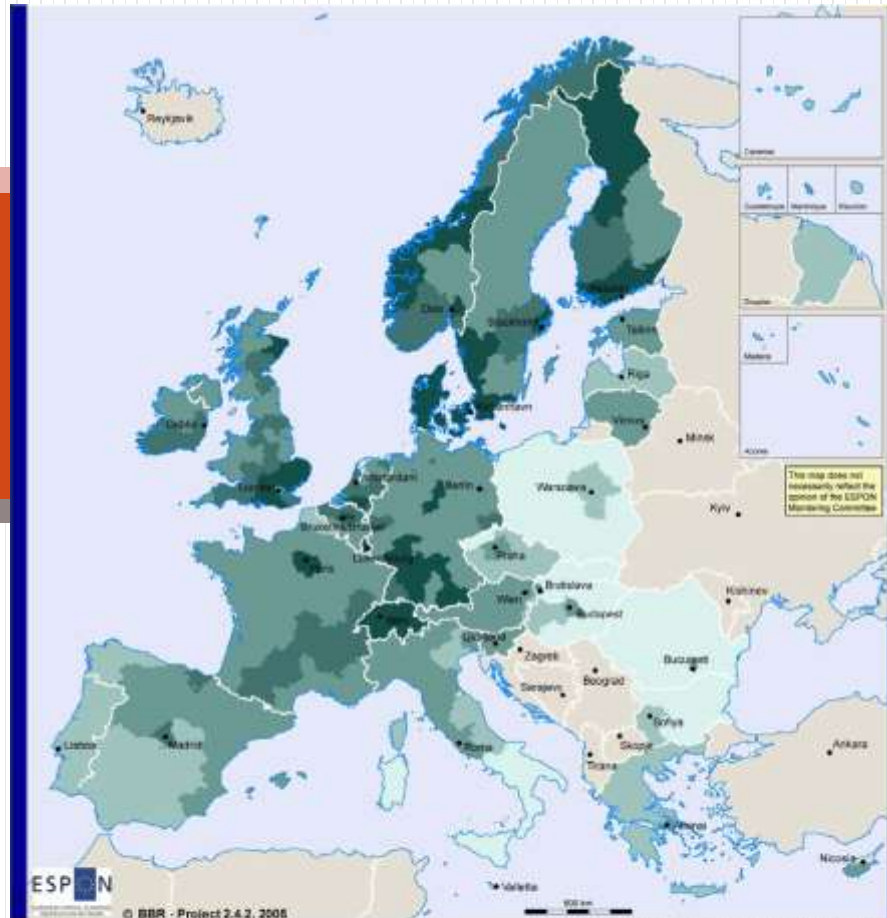
- *National*
- **Population 250 000 – 999 999, Industry: Industrial GVA 2500 – 7499 Million Euros**
- **Tourism: 15 000 – 49 999 beds, Transport: 5% N (less than 1%E), University: 10 000 – 49 999 students in FUA, Decision making center: 10 % N (less than 2% E), Administrative status: National capitals (highest category according to national definition)**

- *Regional*
- **Population 50 000 – 249999, Industry: Industrial GVA 1000 – 2499 Million Euros**
- **Tourism: 5000 – 14 999 beds or 25 – 99 beds per 1000 inhabitants, Transport: 2 – 4, 99% N, University: 5000 – 9999 students in FUA, Decision making center: 2 – 9, 99% N, Administrative status: Provincial and/or regional capitals**

ESPON 1.1.1 Polycentricity “Typology of FUAs”

- *Local*
- **Population 20 000 – 49 999, Industry: Industrial GVA less than 1000 Million Euros, Tourism: Less than 5000 beds or 25 beds per 1000 inhabitants, Transport: Airport or port, but less 2 % N, University: less than 5000 in FUA, Decision making center: Top-company Headquarter(s), but less than 2% N, Administrative status: Only service function (local authority)**
- **In each function FUA gets following scores**
- **Global = 5, European = 4, National = 3, Regional = 2, Local = 1**
- **Overall code applied in typology of FUAs is based on average of scores: MEGA = 2,5 and above, Trans-national / national = 1,5 to 2,49, Regional / local = less than 1,5**

SPON 2.4.2: Regional Innovation Policy Performance Indicators

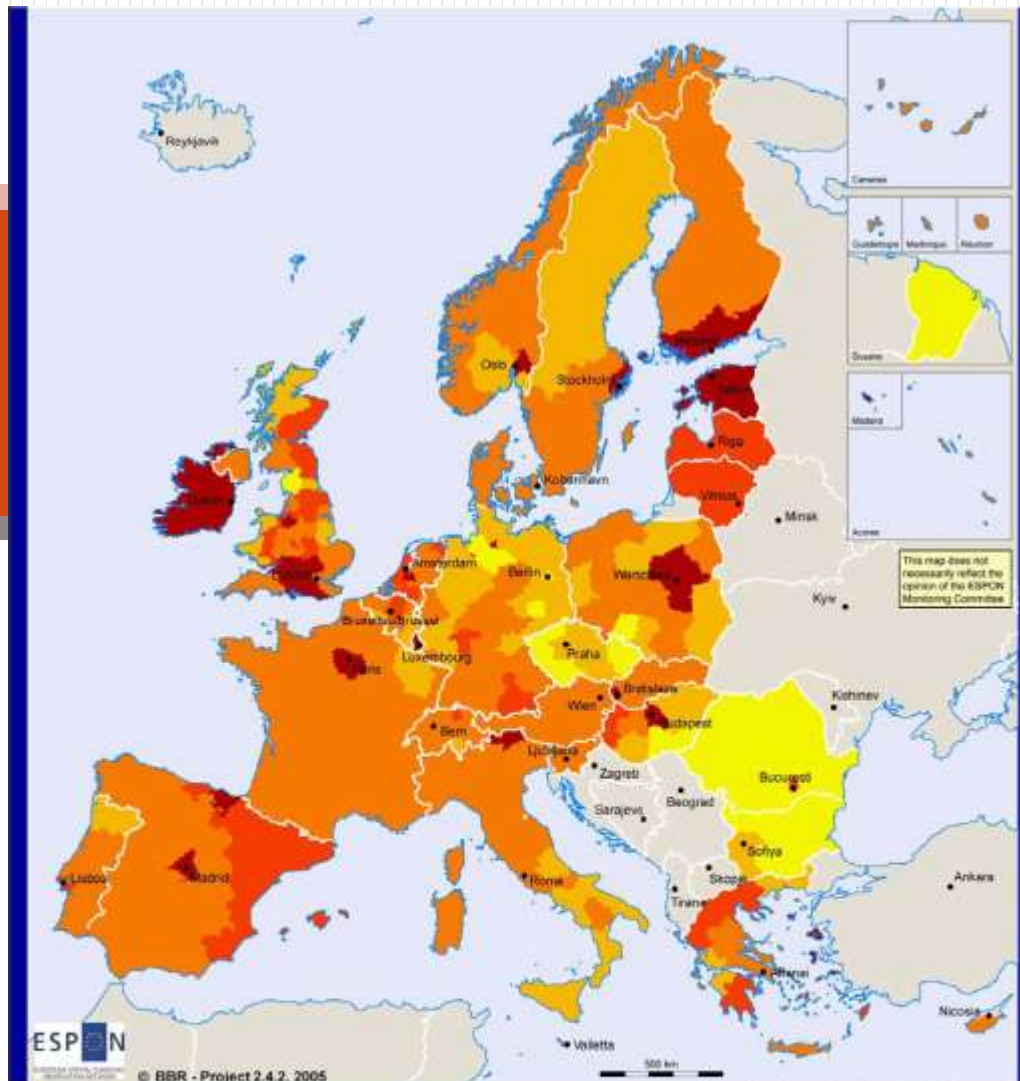
Degree of Lisbon performance as an aggregate of 5 indicators:

- Productivity (GDP per person employed 2002) +
- Employment rate (Employed population / population aged 15-64 2003) +
- Expenditure on R&D (Expenditure on R&D / Total GDP 2001) +
- R&D Business Enterprise Sector (BES R&D personnel per 1,000 active person 2001) +
- High educated population (Highly educated population / total educated pop. 2002) +

- Lightest Green: Below average
- Light Green: Moderately below average
- Medium Green: Average
- Dark Green: Moderately above average
- Darkest Green: Above average

© EuroGeographics Association for administrative boundaries
Regional level: NUTS 2
Origin of data: ESPON 2.4.2 BBR, own calculations

Source: ESPON database

Degree of economic success as an aggregate of 2 indicators:

- GDP (GDP per capita in PPS 2002) +
- GDP growth (Growth in GDP per capita in PPS 1995-2002, in %) +

- Below average
- Moderately below average
- Average
- Moderately above average
- Above average

© EuroGeographics Association for administrative boundaries
Regional level: NUTS 2

Origin of data: ESPON 2.4.2 BBR, own calculations

Source: ESPON database

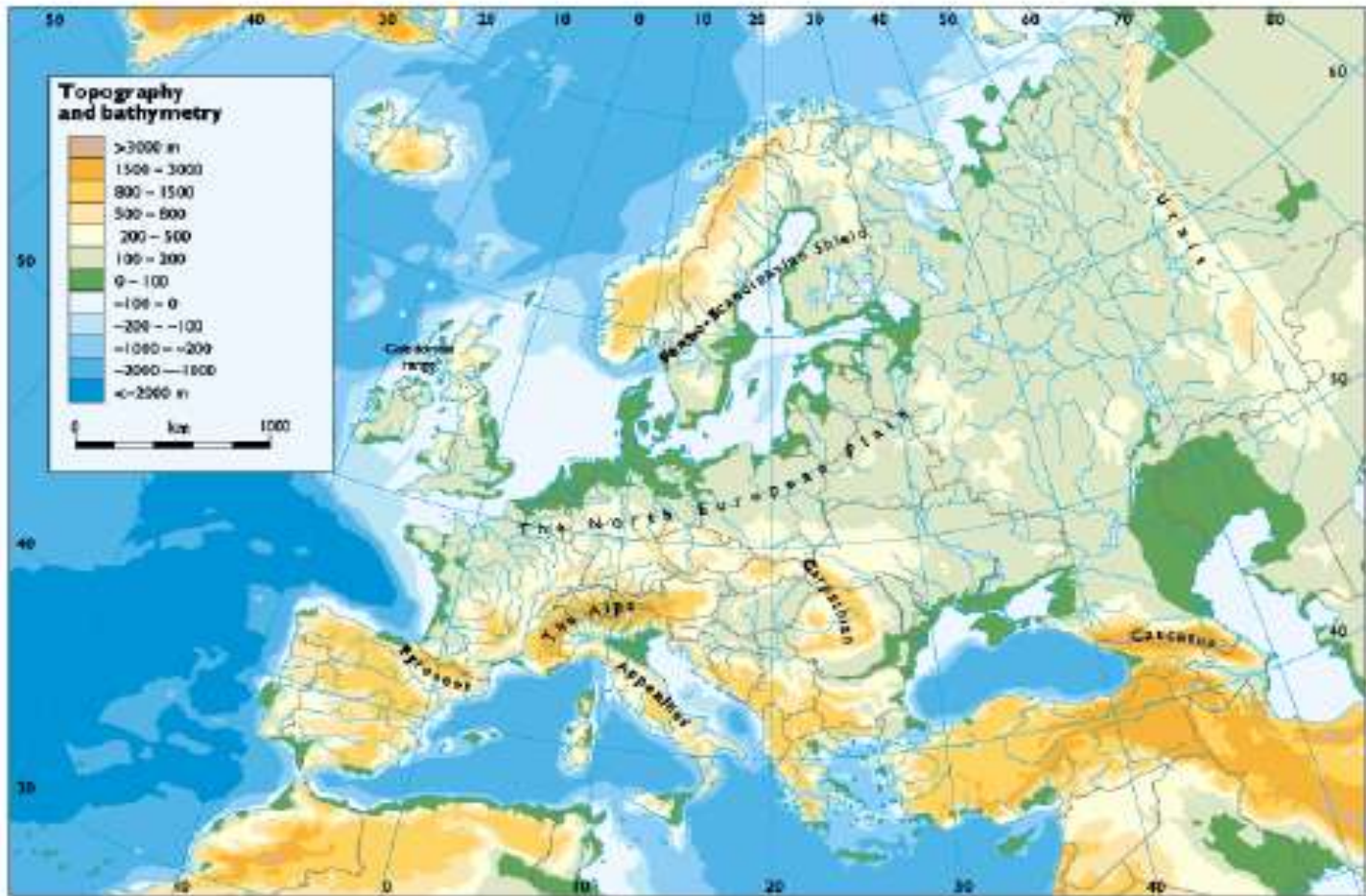
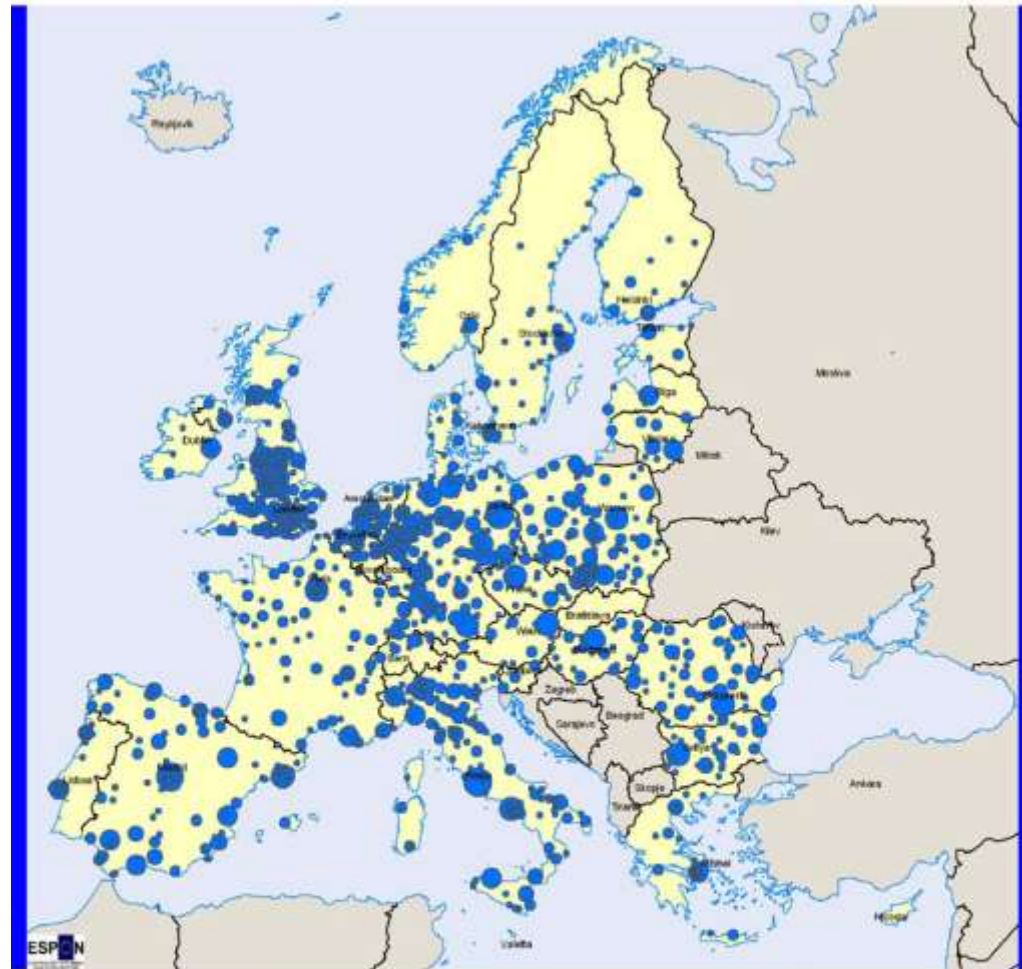

Figure 2.1 Topography of Europe (EEA)

Τοπογραφία της Ευρώπης

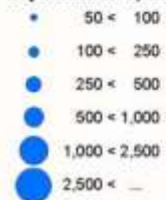
European urban system

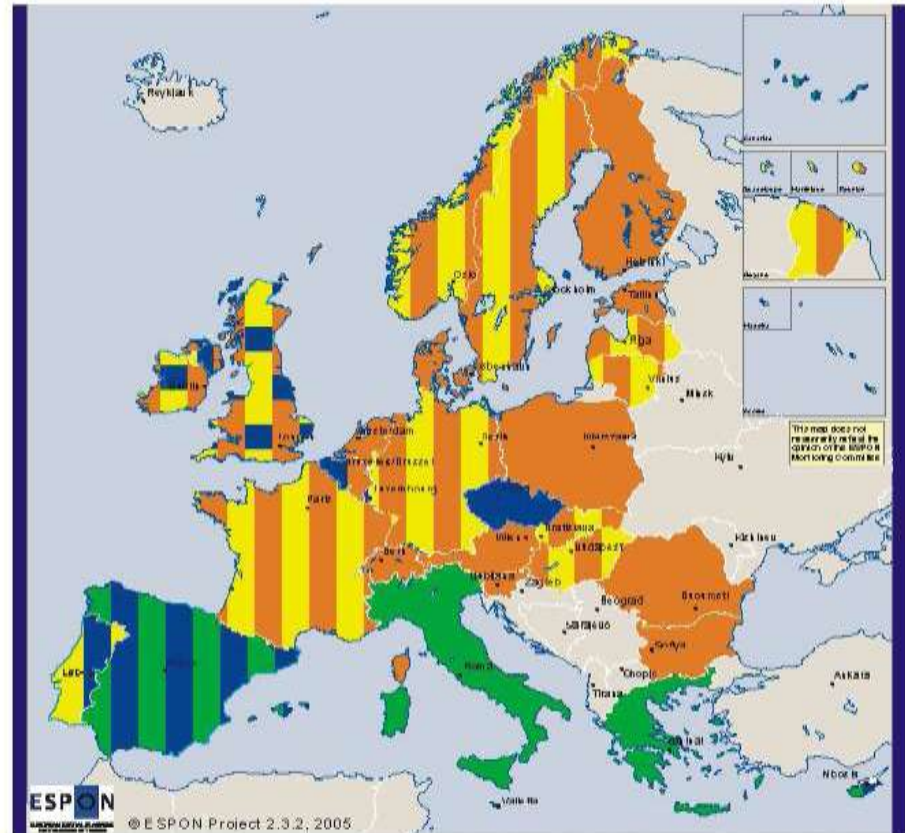
© S&W, Project 1.1.1, 2003

Geographical Base: Eurostat GISCO

Population in 1,000 (1997)

Βασικές κατευθύνσεις των Συστημάτων σχεδιασμού στην Ευρώπη

© EuroGeographics Association for the administrative boundaries

- Comprehensive Integrated approach
- Regional Economic approach
- Land Use planning
- Urbanism tradition